

**कुष्ठरोग निवारण समिती
शांतिवन**

वार्षिक अहवाल

२०२१-२०२२

कुष्ठरोग निवारण समिती, शांतिवन

विश्वस्त मंडळ :

श्रीमती रक्षा मेहता
श्रीमती मीरा लाड
श्री. मोतीलाल के. बांठीया
श्री. सत्यरंजन धर्माधिकारी
डॉ. कुमुद जोशी

सल्लागार मंडळ :

डॉ. वि. वि. डोंगरे
श्रीमती मिनल मोहाडिकर
श्रीमती स्वाती धर्माधिकारी
डॉ. चंद्रकांत रेवणकर
श्रीमती रेखा देखणे

दि. २७ मार्च २०२२ रोजी झालेल्या वार्षिक सभेप्रमाणे कार्यरत असलेले पदाधिकारी

: कार्यकारी मंडळ :

: अध्यक्ष :

श्रीमती रक्षा मेहता

: उपाध्यक्ष :

डॉ. कुमुद अ. जोशी, डॉ. ललिता पु. केडिया, श्रीमती जयश्री धामणकर

: कार्यकारी मंडळ :

कार्याध्यक्ष :

अॅड. प्रमोद म. ठाकुर

प्रमुख कार्यवाह :

श्री. विनायक शिंदे

संयुक्त कार्यवाह :

श्री. वामन पाटील

श्री. राजीव सरदेसाई

कोषाध्यक्ष :

श्री. अजय शिर्के

पदसिध्द सभासद :

अध्यक्ष, जिल्हा परिषद, रायगड

जिल्हाधिकारी, रायगड

सहाय्यक संचालक,

आरोग्य सेवा (कुष्ठरोग), रायगड

सभासद :

श्रीमती विद्या साळवे

श्रीमती वैशाली वझे

श्रीमती विजया गोगटे

श्री. कौस्तुभ साळवी

श्रीमती सुधा पटवर्धन

श्री. उदय ठकार (स्विकृत)

कुष्ठरोग निवारण समिती, शांतिवन

* विविध उपक्रम *

कुष्ठरोग निर्मुलन व पुनर्वसन

- * पाहणी, शिक्षण व उपचार
- आरोग्य शिक्षण,
- समाजाभिमुख पुनर्वसन,
- शैक्षणिक मदत वाटप,
- संशोधन,
- विकृती प्रतिबंध कार्यक्रम.
- * ४५ खाटांचे इस्पितळ
- * भौतिक उपचार केंद्र
- * बाह्यरुग्ण विभाग
- * रुग्ण निवास
- * रुग्णांसाठी वृद्धाश्रम
- * शेती विकास
- * रोपवाटिका
- * फलोद्यान
- * सामाजिक वनीकरण
- * पाणी पुरवठा
- * गोशाळा
- * विणकाम
- * शिवणकाम
- * रक्षाबंधन
- * भाऊबीज
- * मनोरंजन इ.

बलवंतराय मेहता पंचायतराज जागृती केंद्र

- * श्री.अण्णासाहेब सहस्रबुध्दे आदिवासी आश्रमशाळा
- * व्यवसाय / सामाजिक कार्य प्रशिक्षण
- * आदिवासी सामुदायिक विकास
- * नळ पाणी योजना
- * स्वच्छता अभियान - शौचालय योजना
- * शालेय व महाविद्यालयीन विद्यार्थी
- श्रमसंस्कार शिबिरे (सशुल्क)
- * स्नेहलता व स्नेहप्रभा (पनवेल)
- निसर्गोपचार केंद्र (सशुल्क)
- * रामकृष्ण निकेतन वृद्धाश्रम
- (सशुल्क)
- * राजीव-रजन आधारघर
- (सशुल्क)
- * वैरण विकास प्रकल्प
- * साने गुरुजी वाचनालय
- * शांतिवन मित्र मेळावा
- * शांतिवन सह. ग्राहक संस्था
- * शांतिवन नागरी सह.पतसंस्था

- * वरील कोणत्याही उपक्रमासाठी आर्थिक व वस्तुरूप सहाय्याची अपेक्षा.
- * सर्व देणग्या आयकर कायदा १९६१ च्या कलम ८०-जी खाली करमुक्त आहेत.

कुष्ठरोग निवारण समिती, शांतिवन

सन २०२१-२२ वार्षिक अहवाल

प्रास्ताविक

शांतिवनचे सन्मानिय पदाधिकारी, सदस्य, देणगीदार, हितचिंतक यांसी

राष्ट्रीय स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवी वर्षामध्ये कुष्ठरोग निवारण समिती, शांतिवनचा वार्षिक अहवाल आपल्या समोर सादर करताना प्रसन्नता वाटत आहे.

वर्षाच्या सुरुवातीलाच आपल्या देशामध्ये कोविड-१९ विषाणुचा प्रादुर्भाव सुरू होता. सर्वत्र महाराष्ट्रामध्ये लॉकडाऊनची स्थिती होती. शासनातर्फे अनेक निर्बंध लावण्यात आले होते.

संपुर्ण जगासमोर उभे ठाकलेले कोविड-१९ विषाणुचे संकट जगभरातील प्रत्येक देशांसमोर एक मोठे आव्हान आहे. या महामारीच्या काळामध्ये हजारो लोकांचे बळी गेले. महाराष्ट्र शासनाच्या आरोग्य यंत्रणेने कार्यक्षमतेने व समर्पित भावनेने काम केले आहे. त्यांचे स्वच्छता कर्मचारी, डॉक्टर, पोलीस यंत्रणा यांचे कार्य अत्यंत महत्वपूर्ण आहे. या सर्वांचे कृतज्ञतापूर्वक आभार. शांतिवनमधील निरनिराळ्या विभागाचे कार्यकर्ते व त्यांचे कुटुंबिय, कुष्ठरुग्ण व त्यांचे कुटुंबिय यांनी अतिशय शिस्तबद्ध व काळजीपूर्वक आपले जीवन व्यतित केले. सर्वत्र कीटकनाशक औषधाची फवारणी करण्यात आली. शासकिय रुग्णालयामार्फत सर्व शांतिवनवासियांना कोविड-१९ प्रतिबंधक लस देण्यात आली. सप्टेंबर महिन्यात पांच कोविड-१९ रुग्णांची नोंद झाली. त्यांना उपचारासाठी पनवेल येथील उपजिल्हा रुग्णालयामध्ये भरती करण्यात आले व त्यांच्यावर उपचार करण्यात आले. संस्थेच्या आरोग्य विभागातील कार्यकर्त्यांनी खुप मेहनत घेतली. या महामारीच्या संकटाच्या काळात अनेक संस्थांनी, व्यक्तित्नांनी अन्नधान्य तसेच शांतिवनला आर्थिक मदत केली. त्या सर्वांचे धन्यवाद. तोवते चक्रीवादळामुळे संस्थेतील कांही इमारतींचे नुकसान झाले. तसेच अनेक झाडे पडली. शांतिवनमधील कार्यकर्त्यांच्या मदतीने झाडे तोडून रस्ता मोकळा करण्यात आला. सदर वादळाची झळ मोठ्या प्रमाणावर शांतिवनला सोसावी लागली. शांतिवनमधील अंतर्गत रस्त्याचे काम पुर्ण झाले आहे. कार्याध्यक्ष श्री. प्रमोद ठाकुर यांनी याबाबत खुप मेहनत घेतली. कार्यवाह श्री. विनायक शिंदे, कार्याध्यक्ष श्री. प्रमोद ठाकुर तसेच प्रशासकिय अधिकारी श्री. नंदकिशोर उरणकर यांनी संस्थेमध्ये राहुन संस्थेच्या दैनंदिन कामकाजावर देखरेख ठेवली.

राष्ट्रपिता म. गांधीजींच्या रचनात्मक कार्य, पर्यावरणीय जीवन शैली, स्वदेशीच्या मुल्यांवर आधारित कुष्ठरोग निवारण समितीचे कार्य अखंडपणे सुरू आहे. राष्ट्रीय स्वातंत्र्य आंदोलनांतील बिन्नीच्या स्वतंत्र सैनिकांनी आपल्या संस्थेची स्थापना केली आहे. म. गांधीजींच्या विचारांचे प्रयोगी अर्थतज्ञ पू. अण्णासाहेब सहस्त्रबुध्दे व त्यांच्या सहकार्यांनी शांतिवन प्रकल्पाचा आराखडा तयार केला. आनंदवनाचे शिल्पकार भारतरत्न डॉ. बाबा आमटे, कृतिशील समाजवादी एस. एम. जोशी, ज्येष्ठ स्वातंत्र्य सैनिक खासदार भाऊसाहेब धामणकर, अण्णा मोहाडीकर, प्रकाशभाई मोहाडीकर, गोविंदराव शिंदे, हरीभाऊ दामले, प. स. भागवत, पद्मभुषण डॉ. चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांच्या मार्गदर्शनाचे स्मरण करणे तसेच शांतिवनच्या कार्याचे देणगीदार, महाराष्ट्र शासन, निरनिराळ्या सामाजिक संस्था, संघटना व व्यक्तित्नांच्या सहकार्यांचे कृतज्ञतापूर्वक स्मरण करणे आमचे कर्तव्य आहे.

अहवाल वर्षात देशामध्ये झालेल्या दुर्घटनांमध्ये तसेच कोविड-१९ विषाणुची लागण झाल्यामुळे ज्या ज्ञात, अज्ञात व्यक्तित्नांचे निधन झाले आहे त्यांना कृतज्ञतापूर्वक श्रद्धांजलि अर्पण करून संस्थेच्या कार्याचा अहवाल आम्ही सादर करीत आहोत.

आरोग्य विभाग

कुष्ठरोग निवारण समिती शांतिवन गेल्या ७० वर्षांपासुन स्त्री-पुरुष कुष्ठरुग्णांचा आत्मविश्वास वाढवुन

त्यांना त्यांच्या पायावर उभे करण्याचे व कुष्ठरोग निवारण व पुनर्वसनाचे कार्य अविरोधपणे करित आहे. रायगड जिल्ह्यात पनवेल तालुक्यामध्ये संस्थेने पहाणी, सर्वेक्षण, शिक्षण, उपचार असे कार्य सातत्याने चालविले आहे.

अहवाल वर्षी पाहणी, शिक्षण व उपचार (SET) या कार्यक्रमांतर्गत पनवेल तालुक्यातील ग्रामिण व शहरी आदिवासी वाड्यांमध्ये नवे व जुने सांसारिक ६५ व असांसारिक ४५ असे एकूण ११० नवीन कुष्ठरुग्ण शोधण्यात आले. एकूण १०१ कुष्ठरुग्ण उपचारातून बरे करण्यात आले. एकूण ९८ असांसारिक व सांसारिक कुष्ठरुग्ण उपचार घेत आहेत.

दरवर्षीप्रमाणे ३० जानेवारी ते ५ फेब्रुवारी २०२२ पर्यंत महात्मा गांधीजींच्या पुण्यतिथी निमित्त पनवेल शहर व तालुक्यातील गावांमध्ये राष्ट्रीय कुष्ठरोग निर्मूलन सप्ताह साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमाचे उद्घाटन पनवेलचे नगरसेवक अॅड. मनोज भुजबळ, श्री. मोतीलाल बांठिया, श्री. उदय ठकार यांच्या हस्ते महात्मा गांधींच्या फोटोला हार घालून करण्यात आले. या वेळी कोहीनुर नाका, पनवेल येथील मोल मजुरी करणारे महिला व पुरुष यांची कुष्ठरोगाची तपासणी करण्यात आली व त्यांना आरोग्य शिक्षण देण्यात आले. त्यामध्ये २ नविन कुष्ठरुग्ण आढळले. त्यांच्यावर उपचार करण्यात आले.

दर वर्षी प्रमाणे पनवेल तालुक्यात L.C.D.C. (Leprosy case detection campaign) अंतर्गत दि. १ सप्टेंबर ते २ ऑक्टोबर पर्यंत पाच PHC अंतर्गत १८५ गांवांमध्ये व पनवेल शहरामध्ये प्रत्येक घरामध्ये जाऊन लोकांची तपासणी करून आरोग्य शिक्षण देण्यात आले. यामध्ये एकूण ४० नविन कुष्ठरुग्णांना शोधून काढण्यात आले.

कुष्ठरोग संदर्भ सेवा केंद्र :- L.R.C. - पनवेल तालुक्यातील ५ प्राथमिक आरोग्य केंद्र व शहरी भागा मधील एकूण विकृती असलेले ४९२ रुग्णांना ड्रेसिंग कीट, गटर, फींगर, पेट्रोलियम जेली, एमआरसी चप्पल, रीअॅक्शन रुग्णांना, एल. आर. सी. अंतर्गत आपटा, गव्हाण, आजिवली, नेरा, वावंजा, पनवेल एसडीएच पीएचसी येथे सोमवार ते शुक्रवार पर्यंत त्यांना मोफत उपचार दिला जातो. त्वचारोग तज्ञ डॉ. दिपक कुलकर्णी, डॉ. गिते, डॉ. मनोज जैन व डॉ. व्ही. पै सर यांचे मार्गदर्शन घेतले जाते.

रोटरी क्लब ऑफ पनवेल व आलोक क्लिनिक यांच्या सौजन्याने दर महिन्याला आपटा, आजिवली व वावंजा पीएचसी येथे त्वचारोग शिबिर घेण्यात आले. यावेळी १६५० लोकांची तपासणी करण्यात आली. या वेळी नवीन ५ कुष्ठरुग्ण शोधण्यात येऊन त्यांच्यावर उपचार करण्यात आले.

पांच पीएचसी अंतर्गत आरोग्य सेवक, सेविका व आशा वर्कर यांना नियमित कुष्ठरोगाचे प्रशिक्षण दिले जाते.

दर वर्षीप्रमाणे रोटरी क्लब ऑफ पनवेल, हिंदू कुष्ठ निवारण संघ, अॅक्वर्थ लेप्रसी हॉस्पिटल रिसर्च सोसायटी, वडाळा, मुंबई यांच्या तर्फे पनवेल तालुक्यातील कुष्ठरुग्णांच्या ३१ मुलांना शालेय साहित्याचे वाटप करण्यात आले. यावेळी रोटरी क्लबचे अध्यक्ष श्री. महाले, श्री. मोतीलाल बांठिया, श्री. उदय ठकार व रोटरी क्लबचे सदस्य हजर होते.

सहाय्यक संचालक, आरोग्य सेवा अलीबाग व कुष्ठरोग निवारण समिती, शांतिवन यांचे विद्यमाने वडळ येथील जेएसडब्ल्यु कंपनीमध्ये कुष्ठरोगाची शारिरीक तपासणी करण्यात आली. त्यामध्ये एकूण १६२० कामगारांची तपासणी करण्यात आली. यामध्ये ५ नवीन कुष्ठरुग्ण सांपडले व त्यांना उपचार चालू करण्यात आले.

पनवेल महानगरपालिकेचे आरोग्य विभाग प्रमुख डॉ. गोसावी, डॉ. नाईक यांनी कुष्ठरोग निवारण समिती शांतिवनच्या डॉस्पिटलच्या रुग्णांना भेट दिली व तपासणी केली.

कुष्ठरोग निवारण समिती शांतिवन तर्फे रोहिंजन, स्वर्गद्वार येथे दर आठवड्यातून बुधवार व शनिवार एलआरसी चालू करण्यात आली.

पनवेल तालुक्यातील १० कुष्ठरुग्णांना सीकेटी कॉलेज येथे महाराष्ट्राचे उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणविस यांच्या तर्फे आर्थिक मदत व धान्य वाटप करण्यात आले.

सहाय्यक संचालक, आरोग्य सेवा, अलिबाग (कुष्ठरोग) व कुष्ठरोग निवारण समिती शांतिवन यांच्या मार्फत तळोजा जेल येथील कैद्यांची आरोग्य तपासणी केली. त्यामध्ये ५ कुष्ठरुग्ण सांपडले. त्यांना औषधोपचार चालू करण्यात आले.

आरोग्य विभाग (अंतर्गत)

नविन भरती रुग्ण - ६६. बरे होऊन घरी गेलेले रुग्ण - ५६. एकुण रुग्ण - ७०.

अहवाल वर्षी डॉ. डी. वाय. पाटिल हॉस्पिटल नेरुळ येथील डॉ. अग्रवाल व स्टाफ यांच्या एकुण २६५ व्हिजिट झाल्या. त्या दरम्यान त्यांनी आपल्या ओ. पी. डी. चे ३१६ रुग्ण तपासले. लॉकडाऊन मुळे आश्रमशाळेत जाऊ शकले नाहीत. एफ. एम. आर. पनवेल येथे तपासणीकरिता संस्थेतुन कोणीही गेले नाही.

डॉ. डि. वाय. पाटिल हॉस्पिटल नेरुळ येथे तपासणीकरिता लॉकडाऊन मुळे कोणीही गेले नाही.

पनवेल येथील डॉ. हळदिपुरकर यांच्या दवाखान्यात तपासणी व नंतर फॉलोअप साठी गेलेले रुग्ण: कुमुदिनी हाटकर, मालती साळवे, सुनंदा ठाकुर, दुर्गाबाई ठाकुर, विठोबा वाजे, राजु वल्लाळ, शिमगी पवार, शरयु सराफ, पुजा धुर्वे, सुमित्रा पाटिल. पी.एच.सी., नेरे येथे चंद्रशेखर राठोड, राजु वल्लाळ, राधा मडावी, बाजीराव कुडमते, आकाश कांबळे यांना तपासणी करीता नेण्यात आले. डॉ. पटवर्धन हॉस्पिटल, पनवेल येथे नारायण मडावी, राम कातकरी, गंगाराम सावंत, हरिदास चहांदे, मिराबाई पाटील, राजु वल्लाळ यांना तपासणीसाठी नेण्यात आले. तसेच डॉ. कनवाडे व डॉ. दिक्षित, नेरे यांच्याकडे तपासणी करिता सिताराम कलमे, बाजीराव कुडमते, बाकाबाई आडे, भागाबाई म्हात्रे, सुमित्रा पाटील, शामीबाई म्हात्रे यांना नेण्यात आले. डॉ. झंझाड वाकडी यांच्याकडे नारायण मडावी, मिराबाई, पाटील, भागाबाई म्हात्रे, सुमित्रा पाटील यांना तपासणी व उपचारकरीता नेण्यात आले. डॉ. कुलकर्णी यांच्याकडे चंद्रशेखर राठोड यांना तपासणीसाठी पाठविण्यात आले.

कोव्हीड सेंटर पनवेल व कळंबोली येथे कोव्हीडची लागण झाल्यामुळे बाजीराव कुडमते, पुंडलिक गोरे, जानकु गोरे, रूपा गोरे, भागाबाई म्हात्रे यांना तपासणी व उपचाराकरीता पाठविण्यात आले.

अहवाल वर्षी पुढिल रुग्ण मृत पावले: जनार्दन पाटील, लक्ष्मी तांडेल, बारकु पाटील, निराबाई पाटील, राईबाई कुडमते, बाजीराव कुडमते.

अहवाल साली १,१५० कुष्ठरुग्णांना ट्रेसिंग करण्यात आले. रु. १७,७०८ चे सामान आणण्यात आले. रु. १,०८,७३४ ची औषधे विकत घेण्यात आली.

पुनर्वसन

उपचारानंतर बऱ्या झालेल्या कुष्ठरुग्णांना आत्मसन्मानाने जीवन व्यतित करण्यासाठी व त्यांचे समाजामध्ये सुयोग्य पुनर्वसन करण्यासाठी शांतिवन प्रकल्पामध्ये चालविण्यात येणाऱ्या शेती, विणकाम, रोपवाटिका, गोशाळा इत्यादि उपक्रमांमध्ये त्यांच्या काम करण्याच्या क्षमतेनुसार त्यांना सामावुन घेतले जाते.

शेती

भात : चालू वर्षी सुवर्णा, रत्ना व जया जातीच्या भाताचे एकुण ४,६४४ किलो पिक घेण्यात आले.

फळझाडे लागवड : अहवाल वर्षी पेरु, केळी, चिकू, काजु, फणस, हापुस आंबे इत्यादी फळझाडांचे उत्पादन घेण्यात आले. तसेच दुधी, वांगी, कारली, चवळी, मिरची, पालेभाजी, शेवगा शेंग, शिरवली, काकडी, भेंडी, घेवडा, कोथिंबीर, पत्ता कोबी, टोमॅटो इत्यादी फळभाज्या व पालेभाज्यांचे उत्पादन घेण्यात आले. हा भाजीपाला संस्थेतील विविध विभागातील स्वयंपाकघरात दैनंदिन गरजेप्रमाणे वापरण्यात येतो. त्याचप्रमाणे पाहुण्यांना मागणीप्रमाणे विक्री करण्यात येतो. कोविड-१९ विषाणुच्या प्रादुर्भावामुळे शासनाने कांही निर्बंध घातल्यामुळे बाहेरून पाहुणे कमी प्रमाणात आले.

रोपवाटिका : बलवंतराय मेहता पंचायतराज जागृति केंद्र यांच्या मार्फत रोपवाटिकेची देखभाल करण्यात

येते. कोविड-१९ विषाणुच्या प्रादुर्भावामुळे शासनाने कांही निर्बंध घातल्यामुळे बाहेरून पाहुणे कमी प्रमाणात आले. त्यामुळे रोपांची विक्री झाली नाही.

गोशाळा : विनोबा गोशाळा व साई गोशाळेमध्ये ३ बैल, १८ गाई, ८ कालवडी आहेत (परिशिष्ट क्र. ३ पहावे). अहवाल वर्षी एकूण दुध उत्पन्न रु. २,५४,९७९ झाले.

विणकाम

व्यंगत्व आलेल्या पुनर्वसित कुष्ठरोगमुक्त व्यक्तित्ना प्रशिक्षण देऊन स्वावलंबी जीवन जगण्यासाठी विणकाम विभागात सतरंज्या, शबनम, डस्टर, आसने इ. विणण्याचे काम केले जाते. या टिकाऊ वस्तुंना खुपच मागणी असते. गेली कित्येक वर्षे या उत्पादनांची विक्री ग्राहक पेठेने आयोजित केलेल्या ठाणे, बोरिवली येथील प्रदर्शनात होत असते. पण अहवाल साली कोविड-१९ विषाणुच्या प्रादुर्भावामुळे शासनातर्फे लॉकडाउन झाल्यामुळे सदर प्रदर्शनात भाग घेता आला नाही. अहवाल वर्षी मिळालेल्या निरनिराळ्या ऑर्डर्स पुर्ण करण्यात आल्या. चालु साली पुढील प्रमाणे उत्पादन झाले : सतरंजी काम - १४,९५० स्ववे. फुट, शबनम पिशव्या - ११० नग, शबनम पट्टे - ७३ नग, डस्टर - १,०५१ नग. एकूण विक्री रु. ९,७९,८८९.

श्रमसंस्कार शिबिरे

दरवर्षी नोव्हेंबर ते फेब्रुवारी या कालावधित शालेय व विद्यालय स्तरावर विद्यार्थी-विद्यार्थिनींची मुल्याधिष्ठीत श्रमसंस्कार शिबिरे हा कुष्ठरोग निवारण समितीचा उत्तम व उपयुक्त उपक्रम राबवला जातो. साने गुरुजींचे शिष्य, सहकारी, अखिल भारतीय साने गुरुजी कथामालेचे संस्थापक कै. प्रकाशभाई मोहाडीकर, शांतिवनचे कृतिशील व भावनाशील कार्यकर्ते कै. हरिभाऊ दामले यांच्या पुढाकाराने व प्रेरणेने सन १९८९ पासून श्रमसंस्कार शिबिरांचे आयोजन शांतिवनमध्ये करण्यात येते. या शिबिरांच्या माध्यमातून कुष्ठरोगाबद्दलची शास्त्रोक्त माहिती देऊन कुष्ठरोगाबद्दलचे गैरसमज दूर केले जातात. शिबिरांतून विद्यार्थ्यांना स्वावलंबनाचे महत्व पटविण्यास तसेच कष्टाची जाणिव करून दिली जाते. सामाजिक विषयांवर व्याख्यानाव्दारे प्रबोधन करून व्यक्तिमत्व विकास घडविण्याचा प्रयत्न केला जातो. याशिवाय व्यायाम, खेळ, आकाशदर्शन, पर्यावरण इ. उपक्रम घेण्यात येतात. अहवाल वर्षी कोविड-१९ या विषाणुच्या प्रादुर्भावामुळे महाराष्ट्र शासनाने अनेक निर्बंध घातले होते. त्यामुळे संस्था शिबिर मालिका घेऊ शकली नाही. संस्थेचे कार्यकर्ते श्री. निळकंठ कोळी हे शिबिरप्रमुख म्हणून काम पहातात.

मित्र मेळावा

दरवर्षी जानेवारीच्या शेवटच्या आठवड्यामध्ये शांतिवन मध्ये वार्षिक मित्र मेळावा आयोजित केला जातो. नामांकित व्यक्तित्ना प्रमुख पाहुणे म्हणून आमंत्रित केले जाते. समाजातील प्रतिष्ठित व्यक्ति तसेच निरनिराळ्या क्षेत्रातील सामाजिक कार्यकर्ते सदर कार्यक्रमाला उपस्थित असतात. या मित्रमेळाव्याला मुंबई, पुणे, ठाणे व पनवेल येथून शांतिवन मित्र मंडळी बहुसंख्येने उपस्थित असतात. संस्थेच्या आश्रमशाळेतील मुलामुर्लीचे सांस्कृतिक सादरीकरण हे या मित्र मेळाव्याचे प्रमुख आकर्षण असते. संस्थेच्या आश्रमशाळेतील शिक्षकवर्ग अतिशय मेहनत घेऊन मुलामुर्लीची तयार करून घेतात. या मित्र मेळाव्याच्या नांव नोदणीसाठी सर्वश्री चैतन्य पाटील, सदानंद आपटे, राजेश पालशेतकर, विनायक शिंदे, गोविंद काजरोळकर, अभिजित आळवे, सुभाषचंद्र खरे, गितानंद गोडसे, संजय पाटील, उज्वला सांडभोर, निलीमा येवलेकर, स्मिता मालपाठक, नितीन आणेराव हे कुर्ला, ठाणे, मुंबई शहर व उपनगरात रहाणारे कार्यकर्ते शांतिवनशी जोडले गेले आहेत. गेली कित्येक वर्षे संस्थेचे माजी अध्यक्ष कै. चंद्रशेखर धर्माधिकारी त्यांचे प्रबोधनपर मार्गदर्शन मित्रमेळाव्याचे प्रमुख आकर्षण होते. त्यांची उणीव सदैव जाणवत राहिल. अहवाल साली कोविड-१९ या विषाणुच्या प्रादुर्भावामुळे शासनातर्फे अनेक निर्बंध लादल्यामुळे सदर वार्षिक मित्र मेळावा होऊ शकला नाही.

स्नेहलता निसर्गोपचार आश्रम, शांतिवन

पृथ्वी, आप, तेज, वायु, आकाश या पंचमहाभूतांवर आधारित निसर्गोपचार ही आरोग्याच्या क्षेत्रातील शाश्वत उपचार पध्दती आहे. स्नेहलता निसर्गोपचार आश्रमाच्या अध्यक्षता तसेच कुष्ठरोग निवारण समिती, शांतिवनच्या विश्वस्त व उपाध्यक्षा, ज्येष्ठ निसर्गोपचार तज्ञ डॉ. कुमुद जोशी यांच्या मार्गदर्शना खाली डॉ कमलसिंह कटारा हे काम पहात आहेत. स्नेहलता निसर्गोपचार आश्रमामध्ये कटिस्नान, बाष्पस्नान (स्टीमबाथ), एनिमा (बस्ती), आईस मसाज, मसाज, योगासने, पादस्नान, मातीलेप, मातीपट्टी, लोकल स्टीम, लंघन चिकित्सा अशा प्रकारच्या उपचारांची व्यवस्था आहे. मधुमेह, दमा, अर्धांगवायु, मलावरोध, संधीवात, अॅलर्जी, उष्णतेचे विकार, त्वचारोग, लघवीचा त्रास, पोटदुखी, रक्तदाब, लठ्ठपणा, कंबर, पाठ व मानदुखी, आम्लपित्त, थकवा, अनिद्रा इ. रोगांवर उपचार केले जातात. महाराष्ट्राच्या निरनिराळ्या भागातून अनेक रोगांनी त्रस्त झालेले लोक येथे उपचारासाठी येतात. निसर्गरम्य वातावरणात उपचार घेऊन ते समाधानाने आणि प्रसन्न चित्ताने घरी परत जातात. आवश्यक त्या निसर्गोपचाराच्या सर्व सोयी, सुविधा असलेले सुसज्ज असे हे केंद्र आहे. स्त्री व पुरुष असे वेगवेगळे उपचार विभाग आहेत. येथे आंतररुग्ण व बाह्यरुग्ण असे दोन विभाग आहेत. आंतररुग्ण विभागामध्ये ३० रुग्णांची निवासाची सोय आहे.

अहवाल वर्षी कोरोना विषाणुच्या प्रादुर्भावामुळे केंद्र कांही काळ बंद होते. आंतररुग्ण व बाह्यरुग्ण अशा एकूण ६५१ रुग्णांनी उपचार घेतले.

स्नेहप्रभा निसर्गोपचार केंद्र, पनवेल

स्नेहलता निसर्गोपचार आश्रमाचे स्नेहप्रभा निसर्गोपचार केंद्र नांवाचे केंद्र नर्मदा काँप्लेक्स, पनवेल येथे चालविले जाते. या केंद्रात बाह्यरुग्ण उपचार पध्दतिने कटिस्नान, बाष्पस्नान, मसाज, एनिमा इ. उपचार दिले जातात. पनवेल व परिसरातील लोकांची चांगली सोय होते. अहवाल साली कोविड-१९ या विषाणुच्या प्रादुर्भावामुळे केंद्र बंद आहे.

रामकृष्ण निकेतन (वृद्धाश्रम)

वृद्धांचे उर्वरित आयुष्य सुखा समाधानाचे जावे, त्यांचे शारीरिक, मानसिक संवर्धन व्हावे यासाठी ज्येष्ठांचे विरंगुळा केंद्र व निवासस्थान म्हणजे शांतिवनातील रामकृष्ण निकेतन (वृद्धाश्रम) आहे. हे रामकृष्ण निकेतन म्हणजे एक सुखी, आनंदी परिवार. घरगुती वातावरण, चांगले जेवण हे येथील वैशिष्ट्य आहे. निरनिराळे सण, निवासियांचे वाढदिवस येथे नियमितपणे साजर केले जातात. व्यवस्थापन, सेवक वर्ग मन लावून काम करतात. सुसज्ज, रमणिय परिसर. ४० निवासी राहातील असा हा आश्रम आहे. ५५ वर्षांवरिल व्यक्तिला येथे प्रवेश दिला जातो. अनेक मान्यवरांनी वृद्धाश्रमाला भेट दिली. अहवाल वर्षी वृद्धाश्रमाला रु. ४,०४,७७० एवढी देणगी मिळाली. तसेच रु. १४,१५,८४२ एवढे निवासी शुल्क जमा झाले. वर्षअखेर ३१ निवासी आहेत.

राजीव-रजन आधारघर

राजीव-रजन लाड ट्रस्ट, मुंबई व कुष्ठरोग निवारण समिती, शांतिवन यांच्या संयुक्त सहकार्याने शारीरिक व मानसिक दृष्ट्या परावलंबी व्यक्तींची आस्था व जिव्हाळ्याने देखभाल करून त्यांच्या वेदनेवर मायेची फुंकर घालून त्यांना आनंदी व उत्साही जीवन जगता यावे यासाठी राजीव-रजन आधार केंद्र उपक्रम चालवला जातो. या केंद्राचे व्यवस्थापन आधार केंद्राच्या प्रवर्तक, संस्थेच्या विश्वस्त श्रीमती मिराताई लाड पाहतात. राजीव-रजन आधारघराचा आज पर्यंत स्त्रिया ३३७ व २१८ पुरुष अशा एकूण ६३५ व्यक्तींनी लाभ घेतला. वर्ष अखेर स्त्रिया ३२ व पुरुष १२ असे एकूण ४४ निवासी आहेत. राजीव-रजन लाड ट्रस्टचे विश्वस्त सिताराम लाड यांचे १६ एप्रिल २०२१ रोजी दुःखद निधन झाले. दि. १८ नोव्हेंबर २०२१ रोजी राजीव-रजन आधारघराला २५ वर्षे पुर्ण झाल्याबद्दल आधारघरातील सर्व सेवक वर्गाचा सत्कार करण्यात आला. सदर कार्यक्रमाला संस्थेच्या अध्यक्षा श्रीमती रक्षाबेन मेहता, प्रमुख कार्यवाह कार्याध्यक्ष श्री. प्रमोद ठाकुर व राजीव-रजन लाड ट्रस्टचे सर्व विश्वस्त हजर होते. वैधिकिय अधिकारी डॉ. राजेंद्र पटेल,

न्यू पनवेल यांच्या मार्गदर्शनाखाली वैद्यकीय उपचार केले जातात.

बलवंतराय मेहता पंचायतराज जागृती केंद्र

या केंद्राच्या माध्यमातून पंचायतराज प्रशिक्षण, पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था, ग्रामिण विकास, आरोग्य, व्यवसाय शिक्षण, आदिवासी मुलामुर्लीसाठी आश्रमशाळा व आदिवासी मुलांच्या सर्वांगीण विकासासाठी सर्वतोपरी आर्थिक सहाय्य मिळविण्याचे कार्य संस्थेच्या अध्यक्ष श्रीमती रक्षा मेहता व त्यांची मुलगी संस्थेच्या सहकार्यवाह श्रीमती फाल्गुनी मेहता या प्रसन्न मनाने करतात. त्यांनी मुंबईतील काही प्रतिष्ठित व्यक्ति, संस्थांना या कार्यासाठी जोडले आहे.

शौचालय योजना :- अहवाल वर्षी गांधी स्मारक निधी यांच्या आर्थिक साहाय्याने शांतिवनातील कुष्ठरुग्ण व कार्यकर्त्यांच्या शौचालय दुरुस्ती व गरज असेल तेथे नविन शौचालयाचे असे एकुण ४२ शौचालये बांधण्यात आली. त्याचे औपचारिकरित्या उद्घाटन संस्थेच्या अध्यक्ष मा. रक्षा मेहता, उपाध्यक्ष मा. श्री. मोतीलाल बांठिया, कार्याध्यक्ष श्री.प्रमोद ठाकूर, कार्यवाह श्री. विनायक शिंदे, सहकार्यवाह मा. फाल्गुनी मेहता आणि शौचालय लाभार्थी यांच्या उपस्थितीत दिनांक १२ एप्रिल २०२१ रोजी करण्यात आले.

शौचालय नळपाणीपुरवठा योजना : - गांधी स्मारक निधी यांच्या आर्थिक मदतीने संस्थेतील कुष्ठरुग्ण व कार्यकर्ते यांना शौचालय नविन बांधून देण्यात आली होती. कुष्ठरोग निवारण समिती संचालित बलवंतराय मेहता पंचायतराज जागृती केंद्रामार्फत या शौचालयांसाठी नळपाणी पुरवठा योजनेचे काम पूर्ण केले. त्याचे उद्घाटन संस्थेच्या अध्यक्ष रक्षा मेहता व संस्थेचे कार्यवाह श्री. विनायक शिंदे यांच्या हस्ते संजय गुळबकर, रमेश साळवे, प्रतिक्षा जाधव, रंगरया गौड, श्री. पवार यांच्या उपस्थितीत झाले.

शौचालय स्वच्छता साहित्य मदत : - इनरव्हील क्लब ऑफ बॉम्बे यांच्या मार्फत पेशंट रसोडाजवळील शौचालय व बाथरूम साठी शौचालय स्वच्छता साहित्य दिनांक १४ डिसेंबर २०२१ रोजी देण्यात आले.

कुष्ठरुग्ण दवाखाना :- संस्थेचे आरोग्य विभाग प्रमुख व कोषाध्यक्ष श्री.उदय ठकार यांच्या सुचने नुसार संस्थेतील कुष्ठरुग्णांना योग्य उपचार मिळावेत, त्यांच्या जखमा बऱ्या करण्याच्या दृष्टीने तसेच आजारी पडल्यानंतर त्यांना हॉस्पिटलमध्ये भरती करणे, दवाखान्यातील स्टॉक, औषधे इ. संपुर्ण जबाबदारी घेण्यासाठी आठवड्यातून एक दिवस भौतिक उपचार तज्ञ गोगटे यांची माहे एप्रिल २०२१ पासुन अर्धवेळ नेमणुक करण्यात आली. बलवंतराय मेहता सेंटर तर्फे त्यांनी रु २०००/- (महिन्यासाठी रु. ८०००) मानधन देण्यात येते. त्याचप्रमाणे स्वच्छतेच्या दृष्टीने श्री. बाळू साळवे यांना दरमहा रु २०० देण्यात येतात. याशिवाय कुष्ठरुग्ण दवाखान्यासाठी कोरोना काळात पुढिलप्रमाणे काही साहित्य देणगीव्दारे मिळवून देण्यात आले : सॅनीटायझर ५ कॅन, ३० लिटर, सॅनीटायझर बॉटल २० नग, ऑक्सिमीटर २ नग, टॅम्प्रेचर गन २ नग, वजन काटा १ नग, सर्जिकल किट २ नग, शांतिवनात सर्वांसाठी मास्क, इंटरफेरेशनल थेरपी १ नग, आयएफटी इलेक्ट्रोड २ नग, एस. डब्ल्यु. केबल २ नग, एस. डब्ल्यु. पॅड कव्हर सहित २ नग, बेडसिट ४२ नग, वॉशिंग मशिन १ नग, मॉब विलनर २ नग, प्लास्टीक टब आणि मग ६ नग, स्टेशनरी.

कुष्ठरुग्ण उपचार मदत :- एखादा कुष्ठरुग्ण गंभीर आजारी असेल अशावेळी त्याच्या उपचारासाठी रुपये १,००,०००/- बलवंतराय मेहता सेंटरतर्फे अनामत रक्कम म्हणून ठेवली आहे.

कोरोना पिडित कुष्ठरुग्णांना मदत :- आपल्या संस्थेतील कोरोनाबाधित झालेल्या पांच कुष्ठरुग्णांना पनवेल येथील उपजिल्हा रुग्णालयात ठेवण्यात आले. श्री.ज्ञानेश्वर खोलगडे, श्री. प्रणित गोगटे, श्री.सुरेश काळेकर व सहकारी यांनी आपल्या जीवाची काळजी न करता कुष्ठरुग्ण कोरोना पेशंटची काळजी घेतली. त्यांना औषधे, फळे व दुध देण्यात आले. कोरोनाबाधित कुष्ठरुग्ण बरे होवून परत संस्थेत आले. यासाठी संस्थेचे कार्यवाह श्री. विनायक शिंदे व कार्याध्यक्ष श्री. प्रमोद ठाकूर यांनी सर्वप्रकारची मदत केली. त्यासाठी औषधोपचार व इतर खर्च करण्यासाठी बलवंतराय मेहता पंचायतराज जागृती केंद्रा तर्फे एकुण रुपये ३४,०८९/- देण्यात आले.

दवाखाना वॉर्ड देखभाल दुरुस्ती : - कुष्ठरुग्ण दवाखाना वॉर्ड मध्ये पावसामुळे होणारी गळती बंद करण्यात आली. दवाखाना व ऑफीस मधील खिडकीच्या काचा बदलण्यात आल्या. पुरुष पुर्नवसन शौचालयामधील दरवाजे दुरुस्ती करण्यात आले.

वॉर्डसाठी सोलर वॉटर प्रोजेक्ट :- बलवंतराय मेहता सेंटर तर्फे झोंटा क्लब ऑफ बॉम्बे -३ यांच्या आर्थिक मदतीने संस्थेतील कुष्ठरुग्ण पुरुष व महिला वॉर्ड मधील नादुरुस्त झालेला सोलर वॉटर प्रोजेक्ट दुरुस्त करण्यात आला. त्यामुळे कुष्ठरुग्णांना गरम पाण्याची सोय झाली.

स्व.बलवंतराय मेहता व सरोजबेन मेहता पुण्यतिथी : - दिनांक १९ सप्टेंबर २०२१ रोजी बलवंतराय मेहता सेंटर मध्ये पंचायतराजचे जनक स्व.बलवंतराय मेहता व स्व. सरोजबेन मेहता यांची पुण्यतिथी साजरी करण्यात आली. संस्थेचे कार्यवाह श्री.विनायक शिंदे यांनी त्यांच्या प्रतिमेला सुताचा हार घालून पूजा केली. या निमित्ताने श्री. सुकुमार मेहता आणि परिवार यांनी कुष्ठरुग्ण बंधू-भगिनी यांना गोड भोजन दिले.

दिवाळी भेट : - दिनांक २ व ३ नोव्हेंबर २०२१ रोजी बलवंतराय मेहता पंचायतराज जागृती केंद्रा तर्फे सर्वाना दिवाळी भेट म्हणून संस्थेचे पदाधिकारी, सर्व कार्यकर्ते, कुष्ठरुग्ण पेशंट यांना तसेच वृद्धाश्रम, आधारघर, आश्रमशाळा, पेशंट रसोडा इ. ठिकाणी मिठाईचे वाटप करण्यात आले.

महिला मंडळ : - संस्थेच्या अध्यक्ष श्रीमती रक्षा मेहता आणि मा. श्रीमती उषाताई जाधव यांच्या उपस्थितीमध्य संस्थेतील स्व.चंद्रशेखर धर्माधिकारी प्रशिक्षण हॉल संस्थेतील महिलासाठी हळदीकुंकू तसेच तिळगूळ वाटप कार्यक्रम घेण्यात आला. या कार्यक्रमाला संस्थेतील अनेक कुष्ठरुग्ण महिला उपस्थित होत्या.

शिबिरी : - दि. २ जानेवारी २०२२ रोजी ऋणानुबंध या संस्थेचे शिबिर झाले. कोरोनाचे सर्व नियम पाळून या संस्थेला शिबिर घेण्यास परवानगी देण्यात आली होती. या शिबिरात संस्थेतील जुने कार्यकर्ते तसेच संस्थेच्या अध्यक्ष श्रीमती रक्षा मेहता, कार्याध्यक्ष श्री. प्रमोद ठाकूर, कार्यवाह श्री. विनायक शिंदे, सहकार्यवाह श्रीमती फाल्गुनी मेहता, श्री. विष्णु प्रभुदेसाई आणि ऋणानुबंध संस्थेतील पदाधिकारी व सदस्य उपस्थित होते. या शिबिरामध्ये ग्रामीण भागातील चिंचवली गावातील माजी उपसरपंच श्री. रमेश सिताराम पाटील यांनी या शिबिरात संस्थेच्या कार्यकर्ता भोजनालयाच्या दुरुस्तीसाठी रुपये २५०००/- देणगी दिली.

श्री अण्णासाहेब सहस्रबुद्धे आदिवासी आश्रमशाळा

परिसरातील आदिवासी जमातीतील मुलांना शिक्षणाची सोय उपलब्ध व्हावी व त्यांनी समाजाच्या बरोबरीने समाजाच्या प्रवाहात यावे यासाठी महाराष्ट्र शासनाच्या एकात्मिक आदिवासी प्रकल्पांतर्गत आदिवासी मुलामुर्लीसाठी १५ ऑक्टोबर १९९४ रोजी संस्थेतर्फे वाकडी गाव परिसरामध्ये श्री. अण्णासाहेब सहस्रबुद्धे अनुदानित आश्रमशाळा सुरु करण्यात आली. आश्रमशाळेची उत्साहाने जबाबदारी सांभाळणाऱ्या संस्थेच्या विश्वस्त व अध्यक्ष श्रीमती रक्षाबेन मेहता या आपली आश्रमशाळा सर्व साधनांनी व सुखसोईने सुसज्ज व्हावी यासाठी सतत प्रयत्नशील असतात.

जागतिक स्तरावर कोरोना या संसर्गजन्य महामारीने उच्चांक गाठलेला असताना विद्यार्थ्यांविना शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ सुरु झाले. तरीही कोरोना काळ संपुन लवकरच शाळा सुरु होईल अशी आशा बाळगून शैक्षणिक कामकाज १५ जून २०२१ रोजी सुरु झाले. शाळेत पटावर मुले २५४ मुली २३३ असे एकूण ४८७ विद्यार्थी होते.

सहशालेय उपक्रम :- व्यक्तिमत्व विकासासाठी मूल्यशिक्षण अनिवार्य आहे. विद्यार्थ्यांमध्ये सर्व प्रकारची मुल्ये रुजाविण्यासाठी शाळेसाठी विविध उपक्रमांचे आयोजन केले जाते. कोरोना काळ संपल्यानंतर शाळा सुरु झाल्यानंतर शाळेत विविध उपक्रम घेण्यात आले.

दि. ९ ऑगस्ट रोजी क्रांतीदिन व जागतिक आदिवासी दिन शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांच्या उपस्थितीत शाळेत साजरा करण्यात आला. दि. १५ ऑगस्ट रोजी देशाचा ७५ वा स्वातंत्र्यदिन शाळेत साजरा करण्यात आला. संस्थेचे कार्यवाह मा. विनायक शिंदे व कार्याध्यक्ष मा. अॅड प्रमोद ठाकूर यांच्या हस्ते ध्वजारोहण झाले. दि. २ ऑक्टोबर

रोजी म. गांधी व लाल बहादूर शास्त्री यांची संयुक्तपणे जयंती साजरी करण्यात आली. दि. १५ ऑक्टोबर रोजी शाळेचा २७ वा वर्धापन दिन शाळेत साजरा करण्यात आला. दि. १५ नोव्हेंबर रोजी बिरसा मुंडा जयंती निमित्ताने व जनजागृती गौरव सप्ताह निमित्ताने रांगोळी, निबंध व चित्रकला स्पर्धा घेण्यात आल्या. दि. ६ डिसेंबर रोजी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा महापरिनिर्वाण दिन साजरा करण्यात आला. दि. ४ जानेवारी २०२२ ते १० जानेवारी २०२२ सन्मान महाराष्ट्राच्या लेकींचा सप्ताह साजरा करण्यात आला. यावेळी भाषणस्पर्धा व वेशभुषा स्पर्धा घेण्यात आल्या. दि. २६ जानेवारी रोजी प्रजासत्ताक दिन साजरा करण्यात आला. दि. १९ फेब्रुवारी रोजी पंचायतराज जनक बलवंतराय मेहता व छत्रपती शिवाजी महाराज यांची जयंती साजरी करण्यात आली. दि. २२ फेब्रुवारी रोजी कस्तुरबा गांधी यांची पुण्यतिथी व २३ फेब्रुवारी रोजी संत गाडगेबाबा जयंती साजरी करण्यात आली. दि. ५ मार्च रोजी इ.१० चा निरोप समारंभ घेण्यात आला. याप्रसंगी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करण्यासाठी संस्थेचे कार्याध्यक्ष श्री. प्रमोद ठाकूर, कार्यवाह विनायक शिंदे साहेब व शाळा समिती सदस्य मा. श्री. व्ही. व्ही. पाटील सर उपस्थित होते. इयत्ता १० च्या विद्यार्थ्यांनी शाळेला बोर्ड भेट दिला.

क्रिडा स्पर्धा/विज्ञान प्रदर्शन :- दि. १५ नोव्हेंबर २०२१ रोजी आदिवासी जनजागृती गौरव सप्ताह निमित्ताने क्रिडास्पर्धा घेण्यात आल्या. दि. २८ फेब्रुवारी २०२२ रोजी विज्ञान प्रदर्शन भरवुन राष्ट्रीय विज्ञान दिन साजरा करण्यात आला.

आरोग्य तपासणी :- दि. २३ नोव्हेंबर २०२१ रोजी फिरते आरोग्य पथक पेण यांनी शाळेला भेट देवुन विद्यार्थ्यांची आरोग्य तपासणी केली. दि. २६ व २७ मार्च २०२२ रोजी विद्यार्थ्यांची दंतचिकित्सा एम.जी.एम. हॉस्पिटल मार्फत करण्यात आली.

लसीकरण :- सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांचे कोव्हॅक्सिनचे तीनही डोस पूर्ण झाले. इयत्ता १० वीच्या विद्यार्थ्यांचे दिनांक ४ डिसेंबर २०२१ रोजी पहिला व ७ जानेवारी २०२२ रोजी दुसरा डोस पूर्ण झाला. १२ ते १४ वयोगटातील ७० विद्यार्थ्यांचे लसीकरण २८ मार्च २०२२ रोजी झाले.

कोरोना प्रतिबंध काळात मुलांना घरी सोडण्यात आल्याबाबत :- दि.१ एप्रिल २०२१ रोजी ५ वी ते ९ वी विद्यार्थ्यांना कोरोना प्रतिबंध कारणासाठी शासनाच्या आदेशानुसार घरी सोडण्यात आले व दि. ७ एप्रिल २०२१ रोजी १० वीच्या विद्यार्थ्यांना घरी सोडण्यात आले. दि. ११ नोव्हेंबर २०२१ रोजी इयत्ता ५ वी ते १० वीच्या विद्यार्थ्यांना शाळेत हजर करण्यात आले. दि. १७ डिसेंबर २०२१ रोजी १ ली ते ४ थी च्या विद्यार्थ्यांना कोरोना प्रतिबंध कारणांमुळे शासनाच्या आदेशानुसार घरी सोडण्यात आले. दिनांक १ फेब्रुवारी २०२२ रोजी शाळेत हजर करण्यात आले.

शाळेचा निकला :- प्रथम सत्राच्या मूल्यांकनाच्या मदतीने १ ली ते ९ वी च्या विद्यार्थ्यांना वरच्या वर्गात बढती देण्यात आली. इयत्ता १० वीचा निकल १००% लागला.

शाळा समिती सभा :- दिनांक २२ ऑक्टोबर २०२१, २२ जानेवारी २०२२ व २० फेब्रुवारी २०२२ रोजी शाळा समितीच्या सभा घेण्यात आल्या.

शासकीय अधिकारी शाळा भेटी :- दि. १२ ऑक्टोबर २०२१ रोजी सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी श्री. सोलसकर साहेब व श्री. वाय. डी. पाटील (वरिष्ठ लिपीक) यांनी शाळेला भेट देऊन शिक्षकांसोबत चर्चा केली. दि. ११ जानेवारी २०२२ रोजी श्री. वि. ना. ठाकूर (केंद्रप्रमुख रिटघर केंद्र) यांनी शाळेला भेट दिली.

शिक्षक मुख्याध्यापक सभा :- दिनांक ४ जून २०२१, २ जुलै २०२१, २० ऑगस्ट २०२१, २ ऑक्टोबर २०२१, ११ नोव्हेंबर २०२१, १४ मार्च २०२२ रोजी शिक्षक व मुख्याध्यापक यांची सहविचार सभा होऊन विविध शैक्षणिक विषयांवर चर्चा झाली. कोरोना काळातील शैक्षणिक बाबींविषयी मुख्याध्यापकांनी शिक्षकांना मार्गदर्शन केले.

कोरोना काळात आदिवासी वाड्यांवर जाऊन विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन :- कोरोना काळात प्रतिबंध म्हणून आश्रमशाळेत निवासी असलेल्या विद्यार्थ्यांना घरी सोडण्यात आले होते. दुर्गम भागातील दन्याखोऱ्यात वस्ती असणाऱ्या आदिवासी पालकांकडे स्मार्ट फोन नाहीत. एखाद्याकडे असलाच तर रेंज नाही. अशा वेळी ऑनलाईन अभ्यास राबविणे शक्यच नव्हते. या विद्यार्थ्यांना शिक्षणात प्रवाही ठेवणे हे शाळेपुढे मोठे दिव्यच होते. अशा वेळी शाळा समितीच्या सदस्या मा.फाल्गुनी मेहता यांच्या मार्गदर्शनानुसार शाळा प्रमुखांनी प्रभावी नियोजन करून शिक्षक व मुख्याध्यापक यांनी या शैक्षणिक वर्षात वाड्यांवर जाऊन विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक मार्गदर्शन केले. शिक्षकांचे गट करून वाडीभेटीचे व अभ्यासक्रमाचे नियोजन केले व त्यानुसार प्रत्येक वाडीवर जाऊन विद्यार्थी जमा करून ओसरीवर, झाडाखाली, जिल्हा परिषदेच्या रिकाम्या वर्गात कोरोनाचे नियम पाळून विद्यार्थ्यांना शिक्षण प्रवाहात ठेवण्याचे मोलाचे कार्य सर्व शिक्षकांनी केले.

आदिवासी खावटी वाटप योजना :- कोरोना काळात अनेक उद्योग, व्यवसाय बंद पडले होते. दुर्गम डोंगराळ भागात राहणाऱ्या आदिवासी बांधवांची रोजंदारी बंद पडली. अशा वेळी त्यांच्या हातातोंडाची गाठ पडणे अशक्य झाले. त्यांना दिलासा देण्यासाठी आदिवासी विभागाने आदिवासींना खावटी अन्नधान्य वाटप योजना राबविली. पनवेल मधील जवळजवळ ५,००० लाभार्थ्यांपर्यंत पोहचून त्यांना खावटी वाटप करणे, बँकेत खाते उघडणे, आधार कार्ड काढणे आदि कामे शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी केली.

इतर :- शाळेत प्रयोगशाळा नुतनीकरण, सिकरुम बांधकाम व लाईट फिटींग चे काम इनरव्हील डि.३१४ च्या मदतीने सुरु आहे. इनरव्हील डि. ३१४ च्या मदतीने आजपर्यंत अनेक भौतिक सुविधा शाळेला मिळवून देण्यात संस्थेच्या अध्यक्ष आदरणीय श्रीमती रक्षा मेहता व शाळा समितीच्या सदस्या आदरणीय श्रीमती फाल्गुनी मेहता यांचा सिंहाचा वाटा आहे. दिनांक २६ जुलै २०२१ रोजी सेंट जोसेफ हायस्कूल पनवेल यांच्याकडून शाळापरिसरात ४० झाडे लावण्यात आली. दिनांक ७ डिसेंबर २०२१ रोजी शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० मध्ये १० परिक्षित चांगल्या गुणांनी उत्तीर्ण झालेल्या गुणवंत विद्यार्थ्यांचा सत्कार करण्यात आला. त्याप्रसंगी संस्थेचे कार्यवाह श्री. विनायक शिंदे, सहकार्यवाह श्रीमती फाल्गुनी मेहता व सदस्य श्री. व्ही. व्ही. पाटीलसर उपस्थित होते. प्रमुख अतिथी म्हणून गांधी स्मारक निधी तर्फे आलेल्या कुमारी भारती नवले यांनी कोडींग विषयी विद्यार्थ्यांना माहिती दिली. दिनांक ३० डिसेंबर २०२१ रोजी प्रयोगशाळा परिचर समाधान मधुकर पवार यांचे अल्पशा आजाराने निधन झाले. दिनांक १५ मार्च २०२२ ते ५ एप्रिल पर्यंत इयत्ता १० वी चे बोर्डाचे पेपर्स शाळेत घेण्यात आले व त्या विद्यार्थ्यांना परिक्षेनंतर पालकांसमवेत घरी सोडण्यात आले. अशा प्रकारे कोरोना सारख्या जागतिक महामारीच्या काळात विद्यार्थी शाळेत नसताना देखील प्रभावी शैक्षणिक नियोजन करून शाळेच्या प्रगतीचा आलेख उंचावत ठेवण्याचे काम शाळा प्रशासनाने संस्थेच्या मार्ग दर्शनाखाली केले.

साने गुरुजी वाचनालय

अहवाल वर्षी वाचनालयाची वाचक संख्या ४,४२९ एवढी होती. एकुण सभासद संख्या ६२ आहे. वाचनालयात एकुण वेगवेगळ्या प्रकारची ८,७२० पुस्तके आहेत. वाचनालयात विविध प्रकारची ९ वर्तमानपत्रे येतात तसेच सामाहिके व मासिके येतात. वर्षिक अहवाल व ऑडीट रीपोर्ट तयार करण्यासाठी कोषाध्यक्ष श्री. अजय शिर्के व श्री. राम चोपडे यांनी मोलाचे मदत केली. भानगर गांवातील श्रीमती मनिषा सावंत यांनी साने गुरुजी वाचनालयातील पुस्तके व इतर साहित्याची नोंद करण्यासाठी कोणतेही मानधन न घेता सहकार्य केले. श्रमरसंस्कार शिबिरामध्ये आलेली मुले व शिक्षक, शांतिवनातील कार्यकर्ते व पाहुणे तसेच संस्थेच्या निसर्गोपचार केंद्रात उपचारासाठी येणारे पेशंट वाचनालयाचा नियमित लाभ घेत असतात. परंतु अहवाल वर्षी कोविड-१९ विषाणुच्या प्रादुर्भावामुळे अनेक निर्बंध आले. वाचनालयाची वेळ सकाळी ११.०० ते दुपारी २.०० व सायंकाळी ४.३० ते ६.३० अशी असून दर शुक्रवारी वाचनालय बंद असते.

शांतिवन सहकारी ग्राहक संस्था

संस्थेचे हे ३२वे वर्ष आहे. संस्था आपल्या ग्राहकांना बाजारातील बदलणाऱ्या वस्तूंच्या किमतीचा परीणाम

होऊ न देता सेवा देत असते. सन २०२० व २०२१ यावर्षी कोरोना वैश्वीक महामारी व लॉकडाऊनमुळे संस्थेच्या खरेदी विक्रीवर परीणाम झालेला आहे. माहे मार्च २०२० पासुन लॉकडाऊन सुरू झाला. अशा स्थितीतही ग्राहक संस्थेच्या वतीने ग्राहकांना सेवा देण्याचे कार्य सुरू होते. विशेषतः रास्त भाव धान्य दुकानाच्या माध्यमातुन शासनाने वेळोवेळी पाठविलेले धान्यही या कालावधित प्रत्येक कार्डधारकाला व्हॉट्सअॅपच्या माध्यमातुन सुचना देऊन धान्य वाटपाचे कार्य केले. अहवाल वर्षी संस्थेने किराणा, भाजी, रेशन विक्री रु. ४१,०१,४१८/- ची केलेली असुन खर्च वजा जाता संस्थेस नफा रु. ६,१९३/- झालेली आहे.

श्री. संतोष ढोर, व्यवस्थापक व कार्यकर्ते श्री. संतोष इंगळे हे ग्राहक संस्थेचे काम पहातात.

शांतिवन नागरी सहकारी पतसंस्था

संस्थेकडे जाणकार अकाउंटंट नसल्याने व संस्था देऊ इच्छित असणाऱ्या मानधनात बाहेरून कर्मचारी मिळत नसल्याने संस्थेचे कामकाज गेल्या २ वर्षांपासुन थांबविले आहे. काम करणारा कार्यकर्ता मिळाला की पुर्ववत संस्थेचे कामकाज सुरळीत सुरू करता येईल.

स्मृति दिन

अहवाल वर्षात कै. प. स. उर्फ काका भागवत, कै. भाऊसाहेब धामणकर, कै. गोविंदराव शिंदे, कै. प्रकाशभाई मोहाडीकर, कै. चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांचे स्मृतिदिन साजरे करण्यात आले.

विश्वस्त व कार्यकारिणी सभा

अहवाल साली विश्वस्तांच्या ३ व कार्यकारिणी च्या ९ सभा झाल्या.

आर्थिक विवेचन

अहवाल वर्षी सातत्याने वाढणारी महागाई, दैनंदिन कार्यासाठी असणाऱ्या देणग्यांचा ओघ कमी कमी होत आहे. त्यामुळे शांतिवनातील जे विभाग हितचिंतकांच्या देणग्यांवर व शासनाच्या अनुदानावर अवलंबुन आहेत त्यांना आर्थिक टंचाईला सामोरे जावे लागत आहे. कोविड-१९ विषाणुच्या महामारीच्या पार्श्वभूमिवर संस्थेतील कांही विभाग बंद ठेवण्यात आले होते. अशा परिस्थितीतही सन २०२१-२०२२ मध्ये संस्थेच्या इतर विभागांनी जास्तीत जास्त चांगले काम करण्याचा विशेष प्रयत्न केला आहे.

राजीव-रजन आधारघर, रामकृष्ण निकेतन-वृध्दाश्रम, बलवंतराय मेहता पंचायतराज जागृति केंद्र, श्रमसंस्कार शिबीर, सतरंजी विणकाम विभाग, स्नेहलता निसर्गोपचार आश्रम हे विभाग आर्थिकदृष्ट्या स्वयंपूर्ण असल्यामुळे त्या विभागाचे काम उत्तम प्रकारे पार पडत आहे.

संस्थेचा मुख्य उद्देश कुष्ठरोग निवारण, निर्मुलन व रुग्णांचे पुनर्वसन हा आहे त्यासाठी शासनाकडुन अनुदान मिळते. बऱ्याच वेळेला संबंधित अनुदान वेळेत उपलब्ध होत नाही. त्यामुळे या विभागाचा काही आर्थिक भार शांतिवन उचलत असते. सतरंजी उत्पादन विभाग हा उत्तम प्रकारे कार्यरत आहे, पण जी.एस.टी. व सुताच्या वाढत्या किमतीमुळे नपयात भरीव वाढ होऊ शकली नाही. त्याच प्रमाणे संस्थेच्या स्नेहलता निसर्गोपचार केंद्राची आर्थिक वाटचाल जोमाने चालु आहे. आर्थिक संकटातुन मार्ग काढण्यासाठी सर्वांनी एकत्रित प्रयत्न करून देणगी मिळण्याचा विशेष प्रयत्न केल्यास काही स्वरुपात आर्थिक संकटावर मात करता येईल. त्याचप्रमाणे उत्पन्नाचे नवीन नवीन स्रोत तयार करण्याकडेही विशेष लक्ष द्यावे लागेल.

समारोप

गेल्या ७० वर्षांमध्ये संस्थेने जी वाटचाल केली आहे त्याचे श्रेय संस्थेचे संस्थापक, पदाधिकारी व त्यांच्या सहकाऱ्यांना आहे. संस्थेचे देणगीदार व या कार्याबद्दल आस्था असणारे, विविध प्रकारे तत्परतेने सहाय्य करणारे, श्रमदान करून विविध अंगमेहनतीची कामे केलेले शाळकरी विद्यार्थी, शासकिय क्षेत्रातील संबंधित मंत्री, संबंधीत शासकिय पदाधिकारी, अधिकारी यांच्या सहकार्याची दखल घेणे आमचे कर्तव्य आहे.

कुष्ठसेवेच्या माध्यमातून निरनिराळ्या प्रवृत्तींनी शांतिवन विस्तारत आहे. त्यामध्ये कुष्ठरुग्ण मित्रांचे योगदान महत्वाचे आहे. येथील ओसाड जमीन त्यांनी आपल्या घामाने लागवडीखाली आणली. इमारत बांधकाम, शेती, फळबागा, भात शेती, निरनिराळ्या भाज्या, अनेक प्रकारचे वृक्ष, वनस्पती, वनौषधी लावून त्यांनी हा परिसर संपन्न केला. त्यामुळे शांतिवनला संजीवनी मिळाली. जीवनाचा समग्र विचार करणारे आर्थिक, सामाजिक, कार्याचा वस्तुपाठ देणारे पदाधिकारी कार्यकर्ते लाभल्याने शांतिवन पुढे जाण्याचा प्रयत्न करीत आहे.

शांतिवन परिसरामध्ये बागबगीचा, पार्कींग, संस्थेच्या पुर्ण जागेला कंपाऊंड, कार्यकर्ता निवास, उत्तम रसोडा, डायनिंग व्यवस्था, जलाशय निर्माण, पुर्ण वेळ व समयदानी कार्यकर्ते मिळवणे गरजेचे आहे. कार्यकर्ते व युवक प्रशिक्षण यासाठी निरनिराळ्या क्षेत्रातील तज्ज्ञांचे मार्गदर्शन घेवून अशी योजना बनवावी व अंमलात आणावी अशी अपेक्षा आहे. महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या सामाजिक, सांस्कृतिक संस्था, संघटना शांतिवनमध्ये नियमित शिबिरे घेतात. त्यासाठी मुबलक पाणी व्यवस्थेसाठी येथील नदीवर बांधारा बांधणे आवश्यक आहे. पर्यावरणपुरक पर्यटन केंद्र निर्माण होऊ शकले तर उत्पन्नाचा स्रोत निर्माण होऊ शकतो. कुष्ठरुग्णांना मिळणारे सरकारी अनुदान खूप कमी आहे. ते मासिक रु. ५,००० पर्यंत ते वाढवून मिळणे आवश्यक आहे. आदिवासी आश्रमशाळेचे अनुदान रु. तीन हजारांपर्यंत वाढवून मिळणे आवश्यक आहे. पृथ्वी, आप, तेज, वायु, आकाश यांच्या माध्यमातून संस्थेचे निसर्गोपचार केंद्र सुरू आहे. त्यासाठी उपचारक निर्माण करण्यासाठी निसर्गोपचार प्रशिक्षण केंद्र सुरू करणे आवश्यक आहे.

ऋण निर्देश

संस्थेचे कार्य सुचारू पध्दतीने चालवण्यासाठी संस्थेचे हितचिंतक, देणगीदार, शासकिय संस्था यांचे अर्थसहाय्य, या माध्यमातून मदत होत असते. तसेच विविध संस्था, संघटना यांची विविध विषयांवर शिबिरे होत असल्याने त्याचा लाभ संस्थेला मिळतो. संस्थेचे विश्वस्त, पदाधिकारी, कार्यकर्ते व कुष्ठरुग्ण बंधु-भगिनी यांचे मार्गदर्शन व सहकार्य मिळाल्यामुळे वर्षभरात निरनिराळे उपक्रम राबविण्यात आले. या सर्वांच्या प्रती आम्ही कृतज्ञ आहोत.

विनायक शिंदे
प्रमुख कार्यवाह

उदय ठकार
कोषाध्यक्ष

अॅड. प्रमोद ठाकुर
कार्याध्यक्ष

परिशिष्ट क्र. १.१

कुष्ठकार्याचा सन २०२१-२०२२ मधील संक्षिप्त तपशिल

(पाहणी, शिक्षण व उपचार)

कार्यक्षेत्र : पनवेल तालुका एकुण लोकसंख्या

गावांची संख्या : १८३, मुख्य केंद्रे : ८, उपकेंद्रे : ३६

तपासणी व उपचार तपशिल : नवीन मिळालेल्या रुग्णांची माहिती

	नोंदणी	तपासणी	सांसर्गिक	असांसर्गिक	एकूण
घरोघर सर्वेक्षण	१,४०,०००	१,३२,०११	१५	१०	२५
शाळा तपासणी	१२,२००	१२,२००	०२	०२	०४
सहवासितांची तपासणी	१६,५००	१६,५००	०८	०५	१३
फुर्ततपासणी	३,१००	३,१००	१०	०५	१५
संशयित तपासणी	८६०	८६०	१२	०८	२०
अप्रत्यक्ष तपासणी	२५,१०१	२५,१०१	०८	०५	१३
स्वतःहून आलेले रुग्ण	-	-	०५	०८	१३
इतर मार्गाने आलेले रुग्ण	-	-	०५	०२	०७
एकूण	-	-	६५	४५	११०

परिशिष्ट क्र. १.२

सर्वेक्षण व उपचारांचे फलित २०२१-२०२२

तपासणी	सांसर्गिक	असांसर्गिक	एकूण
३१-३-२०२१ अखेरेचे रुग्ण	५०	३६	८६
२०२१-२०२२ मधील शोधलेले रुग्ण	६५	४५	११०
एकूण	११५	८१	१९६
२०२१-२०२२ मध्ये कमी केलेले रुग्ण	४९	४०	८९
मार्च २०२२ अखेर उपचाराखाली असलेले रुग्ण	६६	४९	१०७

परिशिष्ट क्र. १.३			
पनवेल नागरी कुष्ठकेंद्र (सर्वेक्षण तपशिल)			
कार्यक्षेत्र : पनवेल शहर एकूण लोकसंख्या			
मुख्य केंद्र			
तपासणी व उपचार तपशील : नवीन मिळालेल्या रुग्णांची माहिती			
	नोंदणी	तपासणी	मिळालेले रुग्ण
घरोघर सर्वेक्षण व शाळा तपासणी	३०,११८	२५,११०	०६
अप्रत्यक्ष सर्वेक्षण	१,६५०	१,६५०	०७
सहवासितांची तपासणी व पुर्नतपासणी	५५०	५५०	०४
रंझयित तपासणी	१०	१०	-
स्वतःहून आलेले रुग्ण	--	--	०२
एकूण	३२,३२८	२७,३२०	१९

उपचारांचे फलित			
	सांसर्गिक	असांसर्गिक	एकूण
३१-३-२०२१ अखेरेचे रुग्ण	१०	०८	१८
२०२१-२०२२ मधील शोधलेले रुग्ण	१५	०४	१९
एकूण रुग्ण	२५	१२	३७
२०२१-२०२२ मध्ये बरे केलेले रुग्ण	११	०६	१७
मार्च २०२२ अखेर उपचाराखाली असलेले रुग्ण	१४	०६	१८

कुष्ठरोग निवारण समिती

२०२१-२२ या वर्षात कुष्ठरुग्णांना पुढील प्रमाणे भौतिक उपचार देण्यात आले.

परिशिष्ट १.४

तपशिल	उपचार	तपशिल	उपचार
ऑईल मसाज	८०५	गटर स्प्लिंटस्	१०१
ड्रेसिंग किट व साहित्य	२७०	स्वैपिंग	१७२
वॅक्स बाथ	३१०	रुग्णांच्या जखमा बरे केलेले	११०
मसल्स स्टिम्युलेशन	१८०	पेट्रोलियम जेली मलम	७१०
एम.सी.आर.चप्पल	२७०	हैयड्रोथेरपी	४१२
उष्ण थेरपी	१३१०	रिअॅक्शन रुग्णांचा फॉलोअप	७०
व्यायाम (हाताचे व पायाचे)	४१०		
फिंगर स्प्लिंटस्	२१०		

परिशिष्ट क्र.३

गोशाळा - उत्पादनाचा तपशिल २०२१-२२

गोशाळा, शांतिवन

तपशील	संख्या	तपशील	एकूण दूध उत्पन्न
गाई	१८	साई गोशाळा	रु. १,०९,९७२
कालवडी	०८	विनोबा गोशाळा	रु. १,४५,००७
बैल	०३	--	--

परिशिष्ट क्र. ४

सन २०२१-२२

विणकाम तपशील

विणकाम विभाग	
शबनम पिशव्या	३७८ नग
डस्टर्स	१,४१९ नग
सतरंजी उत्पादन	१,०१० स्केफूट
शबनम पट्टे	२६१ नग

परिशिष्ट क्र. २

शेती विभाग - पिकवार उत्पादन तपशील २०२०-२१

पिकाचा प्रकार	कि. ड. जुडी	रु.
दुधी	२२३ कि.	८,४१९
टोमेटो	४० कि.	१,५८०
कारली	१३८ कि.	५,२३८
चवळी	३९८ कि.	९,९०२
चिकु	५८३ ड.	१९,२४०
पालक, मुळा	१,४०८ जुड्या	१५,०४०
गवार	७७ कि.	५,९३०
लाल माठ	५२२ जुड्या	५,२६५
केळी	८४९ ड.	२३,४८८
वांगी	७ कि.	२५०
शिराळी घोसाळी	४९३ कि.	२०,०९०
कोथिंबीर	२३१ जुड्या	२,३१०
काकडी	१८४ कि.	७,३४०
तोंडली	१७७ कि.	६,७४०
मका	५३३ नग	१,१६५
कोबी	१४० कि.	५,५८०
पडवळ	११६ कि.	४,६८९
भेंडी	१०३ कि.	४,१००
मेथी	१९९ जुडी	१,९९०
हापूस आंबा	१४७ ड.	३१,४२०
कैरी	८३ कि.	४,१५०
गावठी आंबे	२४८	५,५५०
नारळ	३९ नग	६५०
पेरु	२,३२३ कि.	४७,४४०
घेवडा	६० कि.	२,४३०

कुष्ठरोग निवारण समिती

देणगी यादी २०२१-२२

(रु. १००० व त्यापुढे)

सामान्य देणगी

ओशन नेटवर्क (इं.) प्रा. लि.	१,५०,०००
राधा प्रसाद पंडीत	१,००,०००
भगवती मसंत	१,००,०००
हरेश शमदासानी	५०,०००
अध्यक्ष, यमुना सामाजिक	
शैक्षणिक संस्था, शेलघर	५०,०००
नोवा अमर राजाध्यक्ष	५०,०००
घनश्याम कामथ	५०,०००
डॉ. अजीथा रानी आर.	४५,०००
प्राचार्य, सीएचएम महाविद्यालय	
माजी विद्यार्थी	३०,००५
शहा देवचंद आणि कंपनी	२५,०००
तन्मय अतुल झांट्ये	२५,०००
ब्राम्हण व्यापारी सेवा संघ	२५,०००
वामन शंकर मराठे	२५,०००
अनुश्री आनंद भिडे	२५,०००
आशा टाटकर	२१,०००
सारस्वत को. ऑप. बँक लि.	२०,०००
एच. आर. खान	२०,०००
आलोक प्रकाश धामणकर	१५,०००
सुहासिनी जठार	१५,०००
चारूदत्त जोशी	११,१११
शासकिय तंत्रनिकेतन, रत्नागिरी	११,०००
स्मिता गांधी	१०,०००
महेश मुळे	१०,०००
स्वाति अशोक पाटील	१०,०००
समर्थ इंजिनियरींग सर्विसेस	१०,०००
धनंजय नरहरी वैद्य	१०,०००
अनुश्री आनंद भिडे	१०,०००
क्ष	१०,०००
शर्मिला सुधिर काळे	१०,०००
सुमेथ सुरेश कुलकर्णी	१०,०००
डॉ. तनुजा पी. परुळेकर	१०,०००

ऐलोरा दास	१,००५
भानु मुळकीकर	७,५००
शैलजा सतीश नाईक	७,०००
गणेश जोशी	६,०००
चंपालाल चोधमल मारवाडी	५,१००
विश्वास विलास भट	५,००१
सविता प्रेमजी कोळी	५,००१
निता कोळी	५,००१
अभय दातार	५,००१
क्ष	५,०००
बी. एस. गर्ग	५,०००
स्वराली सुनिल पाटील	५,०००
क्ष	५,०००
क्ष	५,०००
जयकुमार आर.	५,०००
गणेश वाघमारे	५,०००
रामदास वर्पे	५,०००
सात्वी म्हात्रे	५,०००
प्रविण वामन गलांडे	५,०००
क्ष	५,०००
विजय नायर/देवी नायर	५,०००
इडेन्या बोरकर	५,०००
संतोष विठ्ठल सांगळे	५,०००
प्रविण तुळशीराम काळे	५,०००
रितेश बने	५,०००
सुधाकर दुलीचंद तेली	५,०००
श्री. ठक्कर बाप्पा ऑल इंडिया आदिवासी	
अँड हरिजन कल्याण ट्रस्ट	५,०००
क्ष	५,०००
आनंद दत्तात्रय सुर्यवंशी	५,०००
पुजा दिपक गावडे	५,०००
विष्णु प्रभुदेसाई	५,०००
क्ष	५,०००
अनुभा रवामी	५,०००
चांद्रसेनिय कायस्थ प्रभु वैद्य	५,०००
क्ष	५,०००
कुलदीप सिंग मोंगिया	५,०००

अरूण दिवाकर पत्रीकर	४,००४	कार्यकर्ता भोजनालय दुरुस्ती निधी	
श्वेता गुरू शेर्ट्टी	३,०००	प्र. कृ. कानेटकर	५०,०००
श्रेया रविद्वन	३,०००	रविद्व साळगांवकर	५,०००
बी. भानु प्रकाश	३,०००	श्री. स्वामी समर्थ प्रॉपर्टी बिल्डर्स	
समाधान गोडसे पाटील	२,५००	अँड डेव्हलपर्स	१,०००
स्मिता सुभाष बैकर	२,५००	वैद्यकिय मदत	
गितांजली तांबट	२,५००	श्री. ठक्कर बाप्पा ऑल इंडिया आदिवासी	
क्ष	२,५००	अँड हरिजन कल्याण ट्रस्ट	७,०००
अरूण दामोदर दप्टरे	२,४००	रूबीना अहमद	२,०००
सुधिर दत्तात्रय काळे	२,१०१	भोजन निधी	
क्ष	२,१००	एस. वाय. महाजन	३०,०००
गणेश परवत देवरूखकर	२,०००	नेत्राली नारायण ठाकुर	१५,०००
डॉ. सुबदा नायक	२,०००	गंगाधर अग्रवाल	१५,०००
प्रथमेश बॅनर्जी	२,०००	विजय गणपत बाबरे	१४,०००
गोविंद सुरवसे	२,०००	एस. एल. खन्ना	१४,०००
सचीन दिलीप पंडीत	२,०००	महेंद्र कोटारिया	१२,०००
दिलीप नारायण गोखले	२,०००	अतुल तेंडोलकर	११,०००
पुजा निलाखे	२,०००	शितल पन्नालाल बांठीया	११,०००
क्ष	१,५५१	आनंद द. सुर्यवंशी	१०,०००
क्ष	१,५००	सुहासिनी जठार	१०,०००
क्ष	१,५००	एन. सुशिलन	१०,०००
क्ष	१,५००	मदन तुकाराम कोळी	१०,०००
क्ष	१,५००	सुचिता बळीराम गांवकर	१०,०००
निलेश विलास कारंडे	१,१११	राजीव रजन लाड ट्रस्ट	१०,०००
क्ष	१,१००	बाळासाहेब काशिनाथ घेवारे	१०,०००
साकेत प्रितेश दुगड	१,१००	समाधान गोडसे	१०,०००
हरगोविंद तिवारी	१,१००	सर्वेश रेघे	७,५००
क्ष	१,००१	प्रतिभा विनय ठकार	७,५००
हनुमंत मांढरे	१,००१	वैशाली देशप्रभु	७,००१
समीर शरद मालकर	१,००१	बी. पी. मिश्रा	७,०००
एच. जे. कॉलेज	१,०००	हर्ष मनोज खेडेकर	७,०००
परेश	१,०००	विजया शिंदे	७,०००
जालिधर इंगवले	१,०००	अमिता सदराणी	७,०००
विष्णु व्यंकटेश सोनदधर	१,०००	प्रमिला देवीदास सोनवणे	७,०००
क्ष	१,०००	प्रियंका प्रविण देवरे	७,०००
क्ष	१,०००	भारती नारायण पाटील	७,०००
		मुरलीकृष्ण वीरावले	७,०००

रामचंद्र कृष्णा कासारे	७,०००	सहा. संचालक आरोग्यसेवा	
अलका मुरलीधर सोनार	७,०००	(कुष्ठरोग) रायगड, अलिबाग	३,१५,०००
डॉ. कमलसिंह कटारा	७,०००	सहा. संचालक आरोग्यसेवा	
आषीश सुभाषचंद्र उभान	७,०००	(कुष्ठरोग) रायगड, अलिबाग	२,०५,०००
जितेंद्र देशपांडे	७,०००	सहा. संचालक आरोग्यसेवा	
पांडुरंग तुकाराम चव्हाण	७,०००	(कुष्ठरोग) रायगड, अलिबाग	१,७४,४८४
प्रदीप आर. भुजबळ	७,०००		
पुरुषोत्तम बळवंतराव पंचभाई	७,०००		
आनंद सुर्यवंशी	५,००१		
कु. वैभवी व विवेक शिंदे	५,०००		
प्रेमजी वेरसी	५,०००		
जीतेंद्र जीवाभाई सदराणी	५,०००		
आनंद दत्तात्रय सुर्यवंशी	५,०००		
नंदिनी रामदास गवई	५,०००		
रोटॅट क्लब ऑफ पनवेल	४,०००		
गोशाळा निधी			
महेंद्र पुखराज परमार	१,४००		
पार्वतीबिन पुखराज परमार	१,१००		
निसर्गोपचार			
श्रुति कान्हेरे	२०,०००		
सुकन्या मोने	१४,५००		
रामानुज सारडा	५,०००		
विवेक विनायक शिंदे	१०,०००		
स्मिता गांधी	१०,०००		
वैभवी विनायक शिंदे	१०,०००		
अंजली पोंक्षे	५,०००		
वृशाली लेले	३,६९९		
छाया पिंपलकर	१,१००		
सुनीता खळे	१,०००		
माधवी पोंक्षे	१,०००		
आरोग्य निधी (अनुदान)			
सहा. संचालक आरोग्यसेवा			
(कुष्ठरोग) रायगड, अलिबाग	७,२४,२८०		
सहा. संचालक आरोग्यसेवा			
(कुष्ठरोग) रायगड, अलिबाग	४,५४,०३१		
सहा. संचालक आरोग्यसेवा			
(कुष्ठरोग) रायगड, अलिबाग	४,००,१५१		
		शैक्षणिक मदत	
		ट्रस्टी, अम्मादा ट्रस्ट	१६,५००
		राजीव-रजन आधारघर	
		वसंत नारायण पाटकर	१,००,०००
		वैशाली भिडे	५०,०००
		धनंजय आर. देशपांडे	५०,०००
		आशिष शिवदे	४०,०००
		हेमंत राजहंस	३३,१००
		शैलेश महाले	३१,००१
		विवकी उल्हास ओंबळे	३१,०००
		सुरेखा दत्तात्रय माले	२५,०००
		झुबीन नरीमन फताविज	२५,०००
		प्रिया अरविंद चव्हाण	२५,०००
		डॉ. दिलीप देशमुख	२५,०००
		सुरेखा एस. पुथरन	२५,०००
		शिल्पा पुणेकर	२०,०००
		टाटा प्रोजेक्ट लि.	२०,०००
		प्रकाश रसिकलाल त्रिवेदी	१७,५००
		प्रणय प्रभाकर म्हात्रे	११,०००
		लक्ष्मीबाई गो. प्रभुदेसाई	१०,५००
		प्रशांत द्वारकानाथ कर्णिक	१०,०००
		सुधिर गोपाळ खरे	१०,०००
		दिपक चं. चाळके	१०,०००
		नारायण पिल्ले	१०,०००
		शुभांगी सुभाष भोसले	१०,०००
		नितीन सामंत	१०,०००
		वरुण के शेट्टी	१०,०००
		गीता राठोड	७,५०१
		वंदना बा. केतकर	७,५००
		वंदना केतकर	७,५००
		अभिजीत बाळकृष्ण प्रभु	७,५००

धनश्री रिसबुड	७,५००	अंजली भाटवडेकर	१,०००
रोहिणी विजय पोटे	६,०००	डॉ. स्नेहल अगरवाल	१,०००
विश्वास विलास भट	५,००१	रामकृष्ण निकेतन - वृद्धाश्रम	
सविता प्रेमजी कोळी	५,००१	केतन दलाल	१,००,०००
अणाजी मालोजी कोळी	५,००१	सुनिता ढवळे	२७,०००
नरेंद्र किशन	५,००१	सुषमा कामथ	२५,०००
राजीव राजन लाड ट्रस्ट, पुणे	५,०००	केदार गावडे	२५,०००
अशोक बा. नाईक	५,०००	दी लायन्स क्लब ऑफ बॉम्बे (होस्ट)	२३,०००
श्रीराम मत्ते	५,०००	उमा काब्रा	२१,०००
रजनीश गणेश नारकर	५,०००	रामेश्वर भट्ट	१७,६००
महेश खेरजीभाई राठोड	५,०००	महेश गोडबोले	१०,०००
अनंत कोंडविलकर	५,०००	विद्याताई साळवे	१०,०००
गौतम गुलारी	५,०००	रसिका रमेश सावंत	८,०००
शैलेश मोघे	५,०००	कल्पेश शहा	७,५००
मंगेश चव्हाण	५,०००	दिपक कडाडे	७,५००
सुचेता गजानन साठे	५,०००	प्रियांका पिंपुटकर	७,५००
डॉ. वैभव बदामे	५,०००	ईशा शेनॉय	७,५००
पुनम वालेच्या	४,०००	शामला बच्चाराम	५,१००
गीता प्रभु	३,०००	संजय पंडीत	५,००१
रेखा भातखळकर	२,५००	गोपाल नायर	५,०००
समीर बी. शिंदे	२,५००	राजीव रजन लाड ट्रस्ट	५,०००
सुमती वालावलकर	२,५००	प्रमोद केलुसकर	५,०००
क्ष	२,०००	भाटीया आणि बक्शी फॅमिली	५,०००
सुनील जयवंत जाधव	२,०००	सुनिता खळे	५,०००
गायत्री लोंढे	२,०००	विजेन्द्र म्हसकर	५,०००
कृतिका राजेश पाटील	२,०००	निखील जाधव	१,५००
विजय एस. वालावलकर	२,०००	गंगाधर अग्रवाल	५,०००
हेमंत श्रीकांत कायळ	१,५००	सरीता रसालकर	५,०००
वसंत रभाजी गुंजाळ	१,१११	स्नेहल साळवे	५,०००
उषा देशमुख	१,००१	सुमित काशिनाथ चव्हाण	५,०००
विश्वास व्ही. भट	१,००१	श्वेता बर्वे	५,०००
मंदार माधव कुंटे	१,०००	रामविलास अटल	५,०००
अजय एन. भट	१,०००	जयेश भोईर	२,१००
नरपतसिंग राठोड	१,०००	श्रीधर जावळे	२,००१
रमेश कोलाई	१,०००	नरेश कारीया	१,५००
शैलेश उमानाथ महाले	१,०००	राजीव बनसोल	१,१००
कल्पना रविकांत पाटील	१,०००	रोहिणी कामथ	१,००१

संदिप विरकर	१,००१
सुवर्णा शहासने	१,०००
आनंद घुघरे	१,०००
प्रदिप पिसाट	१,०००
कल्पना पाटील	१,०००
सुमित मिश्रा	१,०००
शितल साळुंके	१,०००
सक्षम सिंग	१,०००

बलवंतराय मेहता पंचायतराज जा.केंद्र

विद्यार्थी विकास निधी

इनरव्हील क्लब ऑफ बॉम्बे	४,२०,०००
इनरव्हील क्लब ऑफ मुंबई खार	१,०२,५००
इनरव्हील क्लब ऑफ बॉम्बे नॉर्थ आयलॅंड	१०,०००
गांधी स्मारक निधी मुंबई	१०,०००
इनरव्हील क्लब ऑफ मिडटाऊन	५५,०००
उमेश अॅन्ड पद्मजा कर्निक	५०,०००
अतुल अॅन्ड वंदना पटेल	५०,०००
इनरव्हील क्लब ऑफ ठाणे हिल्स	४७,५००
इनरव्हील क्लब ऑफ हिरानंदानी इस्टेट	३०,०००
इनरव्हील क्लब ऑफ नवी मुंबई बेसाईड	२७,५००
अॅन्ड स्कॉलरशिप	२५,०००
एम.जी.चॅरिटेबल ट्रस्ट	२५,०००
इनरव्हील क्लब ऑफ न्यु बॉम्बे सीसाईड	२२,५००
इनरव्हील क्लब ऑफ चेबूर	१२,५००
प्रमिला नाईक	७,५००
इनरव्हील क्लब ऑफ मुलुंड हिल्स	५,०००
अर्पणा अमोल सुर्वे	५,०००
विजय भास्कर सरफरे	५,०००
देविका सिंग	५,०००
सुरेखा विजय सरफरे	५,०००
श्री.रामा चंद्रशेखर	५,०००
पद्मा- माला फॅडस	२,५००
खुशबु सराफ	२,५००
कृशिता गाला	२,५००
संध्या असनोडकर	२,५००
दर्शना शेठ	२,५००

मध्यान भोजन

इनरव्हील क्लब ऑफ बॉम्बे	१,०५,०००
इनरव्हील क्लब ऑफ बॉम्बे नॉर्थ आयलॅंड	१०,०००
अॅडव्हास प्रॉपर्टी फॉर्म	१०,०००
इनरव्हील डि.३१४ इ.डब्ल्यु मॅनेजमेंट	१०,०००
ओम वसंत म्हात्रे	८,०००
विठ्ठल संतोष तेंडलकर	८,०००
क्रांती कृष्णा पाटील	७,०००
इनरव्हील क्लब ऑफ ठाणे हिल्स	५,०००
देविका सिंग	५,०००
मिहिर शेठ	५,०००
नर्सिंग हनी	५,०००
देविका सिंग	५,०००
उषा ठक्कर	५,०००
नंदिनी गवई	५,०००
पद्मा - माला फॅडस	२,५००
युवा क्रांती विकास विचार संस्था	२,०००
आशा ठक्कर सिंग	१,०००

गोशाळा प्रकल्प (काऊ फॉडर)

इनरव्हील क्लब ऑफ मुंबई खार	५७,०००
इनरव्हील क्लब ऑफ बॉम्बे नॉर्थ आयलॅंड	२३,२५०
इनरव्हील क्लब ऑफ बॉम्बे मिडटाऊन	१८,७५०
इनरव्हील क्लब ऑफ बॉम्बे	११,७५०
इनरव्हील क्लब ऑफ ठाणे हिल्स	१०,५००
इनरव्हील क्लब ऑफ मुलुंड हिल्स	७,५००
अंकिता बांगरी	३,०००
इनरव्हील क्लब ठाणे शार्निंग स्टार	३,०००
इनरव्हील क्लब ऑफ चेबूर	३,०००
जागृती शहा	२,५००

कुष्ठरुग्ण मदत

इनरव्हील क्लब ऑफ बॉम्बे	४,००,०००
श्रीम.लताजी पालेकर	२,५०,०००
दि. इस्टेटऑफ लेट जमशेद मोलाफॉर्म	१,५०,०००
रतनचंद हिराचंद फॉऊंडेशन	१,२५,०००
इनरव्हील क्लब ऑफ बॉम्बे नॉर्थ आयलॅंड	३७,५००
श्रीम.दिती अमित शहा (ब्रेकफास्ट)	१,३५०
श्री.सुकुमार मेहता (भोजन)	५,०००

आश्रमशाळा सिक रूम

अर्पवा इनर्जी प्रा.लिमिटेड	१,११,५३२०
ॲडव्हास् विव्बल इनर्जी प्रा.लि.	१,१६,०००
अशिदा इले.प्रा.लिमिटेड	१,००,०००
शिबाजी चौधरी	६५,०००
इनरव्हील क्लब ऑफ ठाणे हिल्स	६०,५००
वर्षा लिखिते	५०,०००
समिष्टा वादवान	३०,०००
वीणा चंदावरकर	३०,०००
विशाल हरीष गोहिल	२५,०००
गोविंदराम ॲन्ड कंपनी	२५,०००
शर्वरी देशपांडे	२५,०००
संजय हंडा	२५,०००
रजनी हंडा	२१,०००
डॉ.संजीव जैन	२०,०००
एल घनश्याम	१५,०००
शिल्पा चावथे	१५,०००
डॉ. रजनी पटेल	१५,०००
आय एम ए पॅकींग	१५,०००
सुचित्रा महाडिक	११,०००
माया प्रेमचंद्रन	१०,०००
शिला जोसेफ	१०,०००
प्रविण कल्याण	१०,०००
मंजिरी पुराणिक	१०,०००
अभिषेक चंदावरकर	७,०००
विवेक चंदावरकर	७,०००
प्रमोद शिंदे	७,०००
श्रीजी इंटरप्राईजेस	५,०००
अतुल अजय भोसले	५,०००

बलवंतराय मेहता सेंटर

अगरबत्ती प्रशिक्षण- कमलेश शहा	७५,०००
विश्वी ऊनवाला	२५,०००
हाऊस ऑफ ब्लेसिंग फाँऊडेशन	२५,०००
मंगल सेवा फाँऊडेशन	११,०००
शिवाई सागर आंगणे	६,१५०
गायत्री गोलीकेरी	१,७००

कुष्ठरुग्ण सोलार वॉटर हीटर योजना

बाळकृष्ण इंडस्ट्रीज लिमिटेड	६५,०००
रिलिया राजेंद्र चव्हाण	२५,०००
उज्वला जगनाने	११,०००
जनार्दन सखाराम नारकड	१,०००

आश्रमशाळा जनरल

बाळकृष्ण इंडस्ट्रीज लिमिटेड	६५,०००
रिलिया राजेंद्र चव्हाण	२५,०००
उज्वला जगनाने	११,०००
जनार्दन सखाराम नारकड	१,०००

आश्रमशाळा सायन्स लॅब

उर्मिला मधुकर नराळे	५,००,०००
---------------------	----------

वस्तुरूप देणगी

(अन्नधान्य, औषधे, फर्निचर, फ्रिज, वॉशिंग मशिन, बिस्किटे, दिवाळी फराळ, किराणा माल, खेळणी, इलेक्ट्रीकल सामान, फॅन, फोटो, टि.व्ही., भांडी, सायकली, गाद्या, सतरंज्या, चाद्री, नाष्टा, फळे, शाली, नवीन कापडे, ट्रॅक सूटस्, ब्लॅकट, जुने कपडे, पुस्तके, शालेयोपयोगी वस्तु, रोपे इ.)
पुढिल वस्तुरूप देणगी देणाऱ्या सर्व देणगीदारांचे व हितचिंतकांचे संस्थेच्या वतीने मनःपूर्वक आभार.

रामकृष्ण निकेतन (वृद्धाश्रम)

सर्वश्री - स्मिता पाटील, नारायण तांबोळी, अनाम प्रेम, रतन अडवानी (साधु वासवानी मिशन), रेखाबेन मोहता, श्रीजा, सारीका, किशोर लोखंडे, शैलजा भायडे, विपुल शर्मा, जयमाला पाटील, प्रदीप पिसाट, ग्लायोफ्रुथ फार्मा लि., उमा काब्रा, निरवभाई दोशी, सुचिता मुलगांवकर, चेअरमन, जवाहरलाल नेहरू ट्रस्ट, कल्पना पाटील, सखाराम हरीभाऊ लोखंडे, रमेश परदेशी, जयगणेश, न्यु क्रिएशन सर्विस, पटेल, विजय मुंडकर, सुशिलकुमार तरेकर, भावना लातुरकर, स्वेता बर्वे, पुनम जोशी, प्रफुल्ल गायकवाड, वर्षा दोशी, डॉ. कैलाश गोक्रल, इज्जा खान, सुनिता ढवले, रामेश्वर जे. भट्ट, लायन्स क्लब ऑफ बॉम्बे (होस्ट), महेश वेर्णेकर, लायन्स क्लब ऑफ नॉर्थ बॉम्बे, लायन्स क्लब ऑफ शिवाजी पार्क, रमणी भट, संजय पाटील, सुरेंद्र गोलीया.

राजीव-रजन आधारघर

सर्वश्री - श्रीहरी ढवळे, अरविंद लोखंडे, जे.एन.पी.टी.,
डॉ. स्वाति लिखीते, अलका पुरोहित, दत्तात्रय पाटकर,
शैलेश महाले, श्रीकृष्ण सावंत, नरेंद्र हरतिया, नरेंद्र
गुरुसहानी, पुनावाला बेकरी, शेखर मिटबांकर, गोपीनाथ
पडाळकर, डॉ. झाला, अरुण यावगल, दयानंद पाटकर,
चिटणीस, वरुण के. शेणॉय, भरत वेदांत, डॉ. मृणाल बडधे,
नामदेव ढवळे, ललिता वागळे.

स्नेहलता निसर्गोपचार आश्रम

सर्वश्री - कमला व्ही. शेखरन, आशा मेश्राम, आर.
अंबुजम, आर. गणेश, सचीन जोशी, जयश्री हमीने, वैभवी
विनायक शिंदे, सुकन्या मोने, वर्षा दोशी.

आश्रमशाळा

सर्वश्री - गुरु नानक कॉलेज, मुंबई, पनवेल
महानगरपालिका, कु. शिवाई सागर आंगणे, गायत्री
गोलीकेरी, महेश साकोरकर, विशाल संतोष तोंडोलकर
इनरव्हिल क्लब, कांडपिळे, दिपीका दिपक गायकवाड,
नेहा गुप्ता, भगवान चौधरी, क्रांति कृष्णा पाटील.

विभाग प्रमुख व कार्यकर्ते

कार्यालय विभाग

राम चोपडे, नंदिनी गवई,
आसाराम सोनवणे, मनोहर मोरे

आरोग्य विभाग

ज्ञानेश्वर खोलगडे - अवैद्य. पर्यवेक्षक
सुरेश काळेकर, शालिनी ढेरे,
कमल कोल्हे, जनार्दन काटकर.

दवाखाना विभाग

राजन सारखरकर, गणेश दाडेकर,
विश्वंबर कांबळे व सहकारी

शेती विभाग व फळबाग

नारायण मडावी - प्रमुख
वैजयंती इंगळे, भागिरथी गुंड
व सहकारी.

विणकाम विभाग

शरयु सराफ, गोविंद कावळे,
भिकु शेख, शिमगी पवार
व सहकारी

रुग्ण भोजनालय

बाकाबाई आळे, राधा मडावी
व सहकारी.

श्रमसंस्कार शिबीर

निळकंठ कोळी - प्रमुख
व सहकारी

स्वच्छता विभाग

लक्ष्मण सोनावणे

शिवण विभाग

छाया देशमुख - प्रमुख

रामकृष्ण निकेतन

सुनिता खळे - व्यवस्थापिका,
संगिता खरात, मनोहर पवार,
कल्पना शर्मा व सहकारी

आश्रमशाळा विभाग

ए. जी. आदमाने, माध्य. मुख्याध्यापक
वैशाली पाटील, प्रार्थ. मुख्याध्यापक
आय. एम. शेख, अधीक्षक,
अंजली राऊत,

संजय ना. वानखडे, लिपीक
बाळा रोडपालकर, ललिता तातरे,
अंकुश मुरुडकर व सहकारी

साने गुरुजी वाचनालय

शरद घाणेकर

राजीव-रजन आधारघर

सुनंदा राणे, अनिल त्रिमुखे,
रत्ना कोळी, शालिनी सोनवणे,
अलका महाजन, सलमा शेख,
अश्विनी पाटील, सुनंदा कावळे,
शोभा जाधव, निवृत्ति पाटील,
गोवर्धन देशमुख, राजु जोगे
व सहकारी

कार्यकर्ता भोजनालय

भानुदास पाटील, सविता काळे

राखणदार

वंशा ताडेल

बलवंतराय मेहता पंचायतराज

जागृती केंद्र - ग्रा.वि.प्रकल्प

संजय गुळुंबकर, आशा फणसकर,
नामदेव कदम

निसर्गोपचार विभाग

डॉ. कमलसिंह कटारा, निवासी वैद्यकिय
अधिकारी, विल्सन डीसोझा, छबी खुटले
व सहकारी,

वाहन चालक

मंगेश पाटील, समीर शेख

शांतिवन गोशाळा

बाबुराव महाजन, दशरथ
कातकरी व सहकारी

इलेक्ट्रीक विभाग/

पाणी पुरवठा विभाग

रमेश साळवे

शांतिवन सह.ग्राहक संस्था

संतोष ढेरे - व्यवस्थापक

संतोष इंगळे,

शांतिवन नागरी सह. पतसंस्था

संतोष ढेरे

नाही पूर्वजन्मीचे पाप ।
नाही ईश्वराचा कोप ।
हा तर एका जंतूचा प्रताप ॥

कुष्ठरोग एका सूक्ष्म जंतूपासून होतो.

आधुनिक उपायांनी तो सहज बरा होतो. औषधे प्राथमिक आरोग्य
केंद्रावर मोफत उपलब्ध आहेत.

कुष्ठरोग झाल्याचे लक्षात येताच लवकर औषध घेतले तर शारीरिक
विकृतीसुध्दा येणार नाही

कुष्ठरोग्याने लाजेने तो लपवू नये. कातडीवर एखादा फिक्कट अथवा
तांबूस चट्टा दिसला तर लगेच डॉक्टरांना दाखवावे आणि संशय फेडून
घ्यावा व रोग असल्यास इलाज करावा.

सर्वांनी लक्षात ठेवावे की, कुष्ठरोग अनुवांशिक नाही व लोक समजतात
तितका तो सांसारिक नाही.

एकंदर रुग्णांपैकी ८०/८५ टक्के रुग्णांपासून संसर्ग होऊच शकत नाही.
उरलेले १५/२० टक्के रुग्ण औषधे घेऊ लागले तर त्यांच्यापासूनही संसर्ग
होत नाही.

समाजातील १६ ते १८ टक्के माणसे, संसर्ग झाला तरी रोगाचा प्रतिकार
करण्याची शक्ती नैसर्गिकरित्या बाळगून असतात.

कुष्ठरोगाबाबत काळजी घ्यावी पण त्याची अनाठायी भीती बाळगू नये.
इतर सर्वसाधारण रोगासारखाच हा एक रोग आहे.